

Saulės miesto link

Anastasija Costiuc. Lapkričio pradžioje Užsienio lietuvių studentų klubo nariai nusprendė aplankyti Šiauliuose ir susipažinti su šiuo miestu, kurį dar ir dabar dažnai girdime vadinant Saulės miestu. Nieko nelaukęs smagus jaunimėlis ankstų rytą pradėjo kelionę link Šiaulių. Po kelių valandų kelionės iš Vilniaus užsienio lietuvių studentus Šiauliai pasitiko elegantiškai pasipuošę savo pirmais žieminiais marškiniais.

Jaunos širdys degė noru geriau susipažinti su šio krašto istorija, garsiais žmonėmis, kurių palikimas ir idėjos iki šiol yra neatsiejama miesto dalis. Arčiau susipažinti su Šiauliuose gyvenusia žydų bendruomene, kuri tuometiniame mieste darė nemažą įtaką miesto ekonomikai, daugiau sužinoti apie bendruomenės papročius ir tradicijas. Vienas ryškiausių jos narių – XX a. pirklys, fabrikantas ir

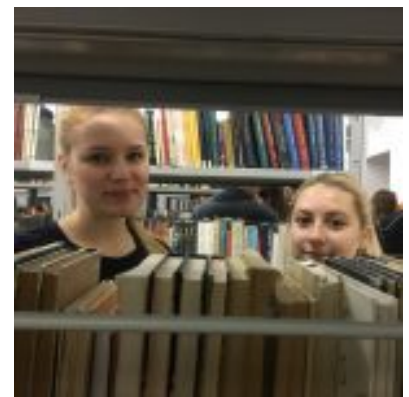
pramonininkas Chaimas Frenkelis, kuris įkūrė odos perdirbimo fabriką, tuo metu perdirbusį daugiausia odos gaminių visoje Rusijos imperijoje. Chaimo Frenkelio secesijos (*jugendo*) stiliaus namas Šiauliuose yra įtraukiamas į dažnų turistų lankomų objektų sąrašą, nes apsilankymas jame leidžia susipažinti su tuometiniais turtingų žydų maitinimosi įpročiais, paskanauti patiekalų, kokie būdavo tiekiami švenčiant kalendorines šventes. Apsilankymo metu linksmi ir kiek rimčiau studentai buvo supažindinti su žydų papročiais, kurie glaudžiai siejasi su religija.

Po sočių pietų ir nuotaikingo pasakojimo apie žydų gyvenimo ypatumus užsienio lietuvių jaunimas patraukė link šokolado muziejaus „Rūta 1920“. Čia buvo išradingai papasakota, kaip auginamos kavos pupelės, kokios vertingos jos buvo Pietų Amerikoje, iš kur jos ir yra kilusios. XVI a. ispanų istorikas Ovjedo rašė: „Tik turtingas ir kilmingas žmogus gali leisti sau gerti šokoladą, nes jis geria... pinigus.“ Saldainių fabriko „Rūta“ istorija prasidėjo 1913 m. Šiauliuose, kai būdamas 36 metų Antanas Gricevičius nedideliame mediniame name įrengė karamelės virimo katilą. To meto Lietuvoje daugumą verslo įmonių valdė užsieniečiai, tad norėdamas pabrėžti saldainių dirbtuvėlės lietuviškumą, A. Gricevičius pavadino ją tautinio augalo „rūta“ vardu. Čia buvo gaminami karameliniai saldainiai, netrukus pradėti gaminti ir šokoladiniai. Gricevičių šeimos įkurta maža šokolado parduotuvė vėliau išaugo į stambią įmonę, nors politiniai pokyčiai sovietinėje Lietuvoje neaplenkė šio verslo, šiandien ir toliau ją valdo tą pati šeima. Šiam pasakojimui abejingų neliko, o ekskursijos vadovė vos spėjo atsakinėti į smalsių studentų klausimus.

Ekskursija Šiauliuose negalėjo apsieiti be Šiaulių universiteto bibliotekos. Ten ekskursijos dalyvius pasitiko bibliotekos darbuotojos, kurios parodė didžiausią ir sunkiausią knygą Lietuvoje, jos pavadinimas „Aukuras Salduvei“. Išleisti šią knygą sugalvojo žinomas miesto architektas Vilius Purnas Lietuvos tūkstantmečio progai paminėti. Knyga ypatinga tuo, kad joje aprašyta Šiaulių krašto istorija, archeologija ir ateitis.

Šiaulių universiteto bibliotekos fojė

Anastasija (Moldova) su drauge Oksana (Baltarusija).

Užsienio lietuvių studentai buvo sužavėti Šiaulių universiteto bibliotekos ir jos teikiamų galimybių. Buvo labai džiugu sužinoti, kad čia yra skiriamas nuolatinis dėmesys skaitytojams, turintiems įvairių negalių. Čia įrengtos darbo vietos su reguliuojamo aukščio stalais judėjimo negalią turintiems žmonėms,

pasirūpinta specialia teksto didinimo įranga ir kitomis taip reikalingomis technologijomis.

Timūras (Rusija) Centų kambaryje

Bibliotekos fojė eksponuojama Lietuvoje egzistavusi valiuta - nuo Rusijos okupacijos metu naudotų banknotų iki dar neseniai mūsų pinigines šiuo žėdėjusių litų. Ypatingo dėmesio susilaukė Centų kambarys, kurio tikslas įamžinti lito valiutą. Ant vienos kambario sienos kaboją iš monetų pagamintas Lietuvos žemėlapis, kuriame gyvenvietės žymimos 50, 20 ir 10 centų monetomis, o didmiesčiai - įvairių nominalų litų monetomis. Visus centus susiuntė žmonės, norėję prisidėti prie idėjos įgyvendinimo.

Išaušus antram kelionės rytui energingos gidės vedami per pusnis ir stiprų sniegą užsienio lietuvių studentai klausėsi pasakojimo apie Šiaulius garsinantį auksinį berniuką, geraširdę lapę, verkiančios mergaitės statulą, susitikimus prie „Gaidžio“, mažiausią skulptūrą ir paslaptinguosius batus, kuriuos viena studentė bandydama pasimatuoti privertė leipti juokais visus kelionės draugus. O kaip be pasakojimo apie Šiaulių Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus katedrą, kuri buvo pastatyta prieš 400 metų ir, nepaisant galybės pokyčių, rekonstrukcijos darbų katedros viduje ir išorėje, vis nepaliauja stebinti lankytojų savo grožiu. Smagiai atsisveikinę ir pamojavę Šiauliams po truputį studentai artėjo prie Kryžių kalno. Tą dieną jie buvo vieninteliai Kryžių kalno lankytojai. Dauguma jų lankėsi čia pirmą kartą. Nepaprastai ramus ir paslaptingas pasitiko Kryžių kalnas užsienio lietuvius. Apie šį kalną sunku kalbėti, reikia jį pamatyti, paskaityti užrašus ant milijono kryžių. Šimtai tūkstančių lietuvių paliko savo kryželius su viltimis ir prašymais. Užsienio lietuvių studentai, kaip daugelis anksčiau čia apsilankusių žmonių, atėjo su malda, prašymais, padėkomis ir paliko kryžių su užrašu:

„Brangus Viešpatie, šiandien nubudome sveiki, laimingi ir laisvi savo tėvynėje. Ačiū.“

Kelionei artėjant į pabaigą Užsienio lietuvių studentų klubas apsilankė Šiluvoje, vietoje, kurioje apsireiškė Švenčiausioji Mergelė Marija. Išklause pasakojimo apie šią vietą studentai Švč. Mergelės Marijos koplyčioje sukalbėjo Mergelės Marijos litaniją ir prisilietė prie akmens, ant kurio buvo pasirodžiusi Švč. Mergelė Marija.

Besišypsodami, besidalindami įspūdžiais ir kupini naujų jėgų užsienio lietuvių studentai patraukė link Vilniaus. Stiprybė ir džiaugsmas aplanko kiekvieną, kuris nepamiršta savo šaknų ir žino, kuo gyveno jo ainiai.

Anastasija Costiuc, Užsienio lietuvių studentų klubas

pasauliolietuvis.lt